

FÜGGETLEN UJSÁG

POLITIKAI, GAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI KÉPES HETILAP,
A „MAGYAR GAZDASZÖVETSÉG“ KÖZLÖNYE A MAGYAR NÉP SZÁMÁRA.

MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

Egészévre 6 korona
Félévre 3 korona
Negyedévre 1 korona 50 fillér
Egyes szám ára 14 fillér.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:
ZSITYAY NÁNDOR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST,
IX. ker., Üllői-út 25. szám. (Köztelek).

Dr. Hammersberg Jenő koronaügyész.

Az ország első főügyészségénél fontos változások történtek az elmúlt hónap elején: ő Felsége a király koronaügyészséje nevezte ki Hammersberg Jenő dr. budapesti főügyészt. A jogszolgáltatás terén rég kipróbált férfiut ért ő benne ez a nagy kitüntetés, hogy elsőül foglalhassa el Magyarországon koronaügyészi székét.

Hogy milyen nagy ez a kitüntetés, arra vall már az is, hogy a koronaügyészi állás évek hosszú során betöltetlen maradt s maga Kozma Sándor, a mai kiváló színvonalon álló magyar ügyészség szervezője és alapvetője sem vállalkozott arra, hogy elfogadja ezen fontos hivatalt. Most azonban, miután az új bünvádi eljárás életbeléptetése mulhatalanul szükségessé tette ez állás betöltését, a király kegye méltóbb férfiut nem is találhatott volna Hammersberg Jenőnél, aki az igazságszolgáltatás terén való hosszú működése alatt ékes bizonyosságát adta kitünő képességeinek s nagy tudását nemcsak az igazságszolgáltatás előnyére értékesíthette, de a magyar országgyűlés javára is, amelynek hosszú ideig volt tevékeny tagja.

Dr. Hammersberg Jenő egész élete kemény munka volt; minden lépcsőt, amelyen följebb jutott, a maga erejével ért el, és senkinek támo-

gatására nem szorult. Igazi őszinte egyeneslelkű magyar ember, aki nem alkuszik, elveket nem cserél, pályát nem változtat, hanem a maga elé kitűzött cél elérésében megy előre; az igazság szolgálatában ette meg kenyerének jórészét s nem is szolgált senki mást soha, mint az igazságot. Megemlítjük itt, hogy az ország első koronaügyésze egyúttal tevékeny gazda is. Tokajhegyalján, az ország ezen aranynedvü bortermő vidékén szőlője van, ahol a nyári szabadidejét gazdálkodással szokta tölteni.

Dr. Hammersberg Jenő, mint említettük, szeretettel ragaszkodik életpályájához, mintegy 15 évig állott a budapesti királyi főügyészség élén, ahova őt mint a magyar bírói kar egyik legkiválóbb és legképzettebb tagját a királyi kegy helyezte. Az ő vezetése alatt az ország ezen első ügyészségének működése mintájául szolgált az ország ügyészségeinek. Dr. Hammersberg Jenő maga mellett pályáján tevékeny, lelkiismeretes ügyészi kart nevelt s most is, amidőn pályájának legmagasabb fokára jutott fel, maga mellé egyik jeles munkatársát, dr. Katona Bélát nevezette ki helyetteséül, aki mint főügyészi helyettes is mellette több éven keresztül ügybuzgóan működött.

Mint legmegbízhatóbb és legolcsóbb
magvak beszerzési forrása

ajánlható

Mauthner Ödön

és. és kir. udvari szállító magkereskedése
Budapesten, VI. ker., Andrásy-ut 23. szám.

A király elutazik.

Hamvazó szerdán visszautazik a király Bécsbe. Váratlanul, hirtelen, nagy sajnálkozásunkra hagyja el magyar székesfővárosát. Február tizenhatodikán érkezett hazánkba, azzal a szándékkal, hogy három hétig itt marad s ime, csak feleidőt tölti Budapesten, ahol az udvar látogatásának annyian örültünk.

Ugy volt, hogy több udvari ebédet és fogadást ad, a polgárok farsangi multságában és részt vesz az orvosok bálján. Leánya, Mária Valéria királyi hercegnő és veje, Ferencz Szalvátor lejöttek, hogy neki segítsenek. Ugy is volt, hogy a bőjti napokban Gödöllőre megy a király pihenni és szórakozni. Minden terv dugába dőlt. Pedig eleget van Bécsben és keveset Magyarországon. Talán nagy gyönyörűséget kívánnak neki okozni osztrák fiai?

A király gyöngékedik. Nem éppen beteg, mindössze egy napot töltött ágyban s néhány napot szobában, de már ismét kijár, csak az esti levegőtől és a késői fönmaradástól tiltották el az orvosok. Aggodalomra legcsekélyebb ok sincs, mert bár hetven esztendő lesz augusztus tizenhatszadikán, királyunk szervezete oly ép és szívós, hogy még sohasem volt beteg. S a budai Várpalotában a levegő jobb és a nap szebben süt, mint a bécsi Burgban. Pihenést inkább talál itt, mint ott, mert ha a megszokott kényelem kedves is neki, az emberek ott még többet zaklatják; nagykövetek, miniszterek, családtagok és átutazó fejedelmi személyek alkalmatlankodnak látogatásaikkal. Nem is azért megy ő Bécsbe, hogy nyugodjék.

Ellenkezőleg azért, mert nyugtalan. Mert Ausztriában a dolgok rosszul folynak, mert a miniszterek, a kik lejöttek, jelentést tettek a keserves állapotokról úgy a Reichsrathban, mint a tartományokban, a hol a bányász-sztrájk és a kőszénhiány nagy zavarokat okoz. A mi miniszterünk eleget szaladgálnak föl Bécsbe; nem baj, ha egyszer-másszor viszonyosságból az osztrákok is kénytelenek idefáradni, hogy referáljanak a királynak. Nem tudnak segíteni magukon, hát királyunkat fölhivják, hogy adjon nekik tanácsot!

Ez a váratlan elutazás azt bizonyítja, hogy az osztrák ügyek ismét válságos helyzetbe jutottak. A Reichsrath nem akar parirozni, németek és csehek nem akarnak békülni, a pártok veszeksznek s a polgárok verekesznek. Az osztrák képviselőkháza valóságos bolondokháza.

A viszonyok olyanok, hogy az új Körberkormányának szinte óráról-óra kell határoznia, hogy mittévő legyen. De éppen mert ilyen nehezek a viszonyok, nem mer tenni semmit a császár megkérdezése és helybenhagyása nélkül. Folytassák-e a Reichsrathot? Fölösztassák-e?

Az ujonczozást miniszteri rendelet alapján ejtsék-e meg? Az idei költségvetést még nem is tárgyalják, mi legyen hát vele? Ha fölösztassák a Reichsrathot, mikorra tüzik ki az új választásokat? Mit tegyenek a tartományi gyűlésekkel, mit a közeledő bécsi községi választásokkal, a melyekre új törvényjavaslatot csináltak az antisémíták? Hogyan vessenek véget a kőszén-sztrájk-nak s hogy bánjanak el a zavargó szociálistákkal? Szóval, Ausztriában irtózatoss gabalyodás van s a magyar királyt osztrák császári gondjai szölitják Bécsbe.

De ő Felsége azzal a szándékkal távozik tőlünk, hogy májusban ismét visszajön, nyilván a delegációk üléseire, a melyek akkor lesznek, még pedig ezuttal Budapesten. Igenis, ha lesznek? Eddig úgy volt, hogy a mostani Reichsrath választja meg, most ez is kétéssé vált; a jövő Reichsrathról pedig még azt sem tudjuk, hogy maga is lesz-e, élve születik-e vagy holtan?

Az osztrák államférfiak arra a meggyőződésre jutottak, hogy Ausztriát alkotmányosan kormányozni egyáltalán lehetetlen. Az uralkodót tehát nem saját betegsége, hanem Ausztriájának nagybeteg állapota szölitja el tőlünk.

Adja Isten, hogy májusban jó egészségben viszontlássuk.

Szövetkezetek kongresszusa.

Szombaton és vasárnap tartották gróf *Károlyi* Sándor elnökle alatt a hazai szövetkezetek ezidei kongresszusukat. Ez a kongresszus főleg nem azért nevezetes, hogy a szövetkezeti eszmének új térhódításáról tesz tanuságot, mert hála Istennek ezen a téren már jelentékeny lépésekkel megyünk előre, hanem főleg azért emlékezetes, mert a tisztán társadalmi szövetkezetek központi kötelékének hitelintézete megszűnt és beolvadt a mult évi szövetkezeti törvény által létesült központi hitelszövetkezetbe és ezáltal a hitelszövetkezetek is tisztán állami vezetés alá kerültek. A magunk részéről mindig sürgettük az állami hitelszövetkezeti központ létesítését és örültünk a megalakításának, de nem azért, hogy egy új állami intézmény létesüljön, hanem azért, hogy a szövetkezetek hitelgényei mindenkor kielégítést nyerjenek, mégis most a midőn a tíz évig annyi eredménnyel működött és a szövetkezeti eszmét Magyarországon tulajdonképen meghonosított szövetkezeti központi kötelék megszűnik, sajnálattal látjuk, hogy a társadalmi sikeres működés e téren megszűnik és az államra háríttatik át a társadalom kötelessége. Ennek pedig meg kellett történnie, mert a hitelszövetkezeti törvény szerint másként nem lehet, holott ezáltal a társadalmi működés gyöngül. Nem szemrehányásképen mondjuk ezt el, mert a központi hitelszövetkezet eddigi működését dicsérettel kell említenünk, de aggodalmunkat nem hallgathatjuk el, a midőn a társadalmi erők egyik újabb gyöngülésének jelét látjuk épen azon a téren, a melyen a társadalmi szervezkedés eddig tiszteletreméltó eredménnyel munkálkodott.

Söpörgetés a vármegyházán.

Rövid idő alatt a vármegyéknél nagyon sok olyan eset került a napvilágra, ami eléggé bizonyítja, hogy a letűnt politikai rendszer a korteskedésnek nemcsak a főtanújává tette a vármegyházát, hanem, hogy a kortesszolgálatok megjutalmazása fejében a kormányzat szemelt hunyt olyan visszaélések előtt is, amely visszaélések a közvagyon csorbitásával jártak. Az aradi Krivány-eset, a hontmegyei, mármarosai esetek fényes tanujelei annak, hogy a magyar közigazgatás a közvagyon kezelésének ellenőrzésében a lehető legnagyobb lanyhaság uralkodott. *Széll Kálmán* miniszterelnök mint belügyminiszter ezeknek a tarthatatlan állapotoknak alaposan véget akar vetni. Az ő külön megbízottja *Kaffka László* osztálytanácsos már hetek óta vizsgálja egyes vármegyék közigazgatását, amelynek alapján máris számos visszaélés irtatott ki. De ennél az időleges tisztogatásnál, sokkal fontosabb a miniszterelnök azon szándéka, hogy amint a képviselőházban is bejelentette, a vármegyék közigazgatásának állandó ellenőrzésére egy külön osztályt akar a belügyminiszteriumban szervezni. Valóban örömmel fogadhatjuk a miniszterelnök tervének megvalósítását, mert ideje már, hogy a vármegyházának urai ne csak korteskedjenek, az árvavagyonokkal könnyelműen gazdálkodjanak és a közönség fölött basáskodjanak, hanem kötelességükhöz hiven jól igazgassák a vármegyét.

Biztosítási értekezlet.

A különböző kárbiztosítások terén tapasztalt visszaélések a kormányt arra birták, hogy a biztosítási ügyet, amelyet eddig a kereskedelmi törvény idevágó szakaszai szabályoztak, külön törvény által szabályozza. A törvényjavaslat tervezetét hat év előtt még *Szilágyi Dezső* igazságügyminiszterkedése alatt készítette. A tervezet azóta számos módosításon ment át s az igazságügyminiszter, mielőtt a képviselőházhoz a kész javaslatot benyujtaná, egy szakértekezlet elé terjesztette, hogy arról véleményt mondjanak. A törvényjavaslat tervezetének fő alapelve az, hogy a biztosító-társaságok állami ellenőrzés alá helyeztessenek, hogy működésük a közügynek megfelelő legyen, továbbá a törvény van hivatva megállapítani azon feltételeket, melyek mellett biztosító-intézetek keletkezhetnek és működhetnek. A magunk részéről a törvényjavaslat-tervezetet a legmelegebben üdvözölhetjük. Hiszen tudjuk, hogy a különböző biztosító-társulatok ügynökei valósággal hangyamódjára lépik el a gazdaközöniséget, óriási reklámot csapnak, csak hogy biztosító feleket szerezzenek, de ha egyszer kár történik, akkor a szegény biztosító ugyan futkoshat Poneziustól Pilátusig,

míg kárát megkapja, akkor is csak nagy levonásokkal.

Hát bizony itt az ideje, hogy végre-valahára ezeknek az állapotoknak végét szakítsuk.

Országgyűlés.

A múlt egész héten az országgyűlés a belügyminiszterium tárczájának költségvetésével foglalkozott.

Nemzetiségi kérdés.

Vézi József erős polemiát folytat **Wernerrel**, aki a nemzetiségeknek a képviselőházban való megjelenését örömmel üdvözlölné. Szerinte ez csak akkor volna megnyugtató, ha a nemzetiségek a már meglévő valamelyik párt keretébe helyezkednének el, mert ezáltal az ő külön nemzetiségi törekvéseiknek éle volna elvéve. A nemzetiségi politikában egyedül **Szilágyi Dezső** millenáris beszéde lehet az irányadó, melyet **Széll miniszterelnök** is követ.

Melczér Vilmos szász képviselő a szászokat veszi védelmébe.

Vargics Imre követeli, hogy a nemzetiségek üzemei ellen a törvény legnagyobb szigora alkalmaztassék, mert akik a magyar állameszme ellen működnek, azokkal a magyar állam éreztesse hatalmának teljes súlyát. Utal a nemzetiségi törvény hiányaira. Az állam hivatalos nyelvének kötelező használata nincs világosan megállapítva. Bizik a kormányban s azt hiszi, hogy becsületes kormányzat mellett a nemzetiségi bajok is könnyebben lesznek orvosolhatók.

A belügyi tárcza költségvetési vitájának legbecsesebb részét képezte **Széll Kálmán** miniszterelnök nagy beszéde.

Széll Kálmán azt mondja, hogy az általános vitában egy-egy parittyá kiröpült. Amennyiben a kő feléje irányult, kötelessége megjelölni álláspontját. Azt állítja **Komjáthy**, hogy amit a miniszterelnök mond mind érdekes és szép, ezt köszönettel fogadja. De azt mondja, hogy a jelszavakban pusztán nem bizik. Hát csak jelszavak azok a tételek, melyeket felállított? Nincs-e azoknak tartalma, becsértéke. Nem is vizsgálta, nem is fejtegette, csak kimondta a verdiktet. A miniszterelnök kimutatta, hogy csak egy politika lehet a nemzetiségi kérdésben, az egységes magyar állam politikája. Ezt vallotta s ezt mondta legutóbbi beszédében. Ebben meg van jelölve a tartalom, az irány, az elv. Ez minden irányban világos beszéd. Megmondta azt is, hogy erélylyel kell eljárni, ahol arra szükség van, az államnak imponálni kell. Hirdet-e **Komjáthy** pozitívabb tancokat, konkrét tételeket? Amit **Komjáthy** mond, az nem jelszó, s amit a miniszterelnök mond, az jelszó? Nem. Az a jelszó, amikor az ilyenekből **Komjáthy** vádat kovácsol. Amit akar, azt megteszi, amit mond, azt akarja s a szavát mindig beváltja. Nem fogadja el a gyanúsítást, hogy benne akarat nincs. **Komjáthy**-nak be kellett ismernie, hogy őt helytelen információ alapján vádolta, de egy pár dolgot mégis fentartott.

Abban, hogy minden államellenes törekvést el kell tiporni, megmondta azt is, hogy az agitátoroktól meg kell őket szabadítani. Oda kell állani az agitátorok és a nemzetiségek közé az államnak, igazságosan kell bánni velük, hogy érezzék az állam

erejével együtt az állam dédelgető gondosságát. Ugyanezt kell, hogy akarja Komjáthy is, hát miért keres mesterségesen ellentéteket, ott ahol nincsenek. Az oppozíciónak nem feladata, hogy oly kérdésekben is, melyek mindnyájunké, pártpolitika miatt ellentéteket keressen.

Négyszemközti politikát nem csinál sem ebben, sem más kérdésben. Amit négyszemközt mond, azt megmondja a nyilvánosság előtt is, itt is és mindenütt.

A diplomáciai képviselőt figyelmessé van téve fontos, alapos értesítés tételére. Bukarestben éppen most magyar ember van. A román kormánnyal folytatott tárgyalás során háromnegyed évig tapasztalta, hogy híven képviseli Magyarország érdekeit. A sajtóról is teljes információi vannak a külföldről.

Az agitátorokra nézve ügyel, hogy Magyarországra ne jöjjenek be és itt ne lázithassanak. Arra is ügyel, hogy tudományos kutatás ezimén se agitáljanak.

Ami az Albinát illeti az ilyen pénzintézetek ellen, amíg a köztörvények figyelemmel tartása mellett működnek, addig nem lehet ellenük tenni. Ami gazdasági akciójukat illeti, ha ez politikai tendenciájú, a társadalomnak, törvényhatóságoknak, egyleteknek és az államnak is ellensúlyozni kell ezt a törekvést. Máskülönb kimutatja, hogy amíg 77 román pénzintézet alakult, addig 254 magyar keletkezett.

A misés könyvekre nézve azt mondja, hogy a kievi és moszkvai könyveket importálták. Vannak a könyvekben imák a császárért, de imádkozás nem történik.

Ne vitassuk tovább ezt a kérdést. Mindaz, amit Szilágyi a millenáris ünnepélyen mondott erről a kérdéstről statuáltatott. Nem fogjuk engedni, hogy a nemzetiségi izgatók a mérget belehozzák a nemzet testébe, ha vannak a szászok közt zöldek, tudjuk éreztetni velük, hogy Németországgal való ölelkezés csak a magyar állam oltalma alatt történhetik. A magyar állam elég erős, hogy amit egy ezredéven át szerzett, megtartsa.

Attér a belügyi kérdésekre. Az adminisztráció kérdésének vitatásába most nem megy bele. Irányelveit letette programbeszédébe. A helyi ügyek intézése helyesen csak az önkormányzatban történhetik, de az ellenőrzés teljessége és az eljárás egyszerűsítése fontos feladatot képez. A kondifikációs nális osztály az anyagot, mely már megvan, kiegészíti és rendezi. Ha ez megtörténik, azt akarja, hogy kiválasztassanak a vezérlő gondolatok s minél nyilvánosabb s nagyobb körű tanácskozás tárgyává fogja tenni. Egető sürgősnek tartja a kérdést, de mert hosszú időre terjedő dologról van szó, a fő nem az, hogy minél hamarabb, hanem hogy minél jobban létesítsék a reformot. A községi reformot kell elsőbbséggel létesíteni. Az imminens bajok a járási és községi igazgatásban vannak. Addig is, amíg ez megtörténik, nem marad tétlenül. Egyszerűsíteni törekszik a közigazgatást.

Az utlevél-, eseléd-, gyógyszerészeti törvényt nemsokára előterjeszti. A közigazgatási tisztviselők kvalifikációja dolgában törvényhozásilag segíteni kell. A közjegyzők képzését és a közigazgatási vizsgák kérdését figyelembe tartja. A rendeletek tömkelegének egyöntetűvé tételét, rendezését szükségesnek tartja.

A fizetésrendezésre nézve elismeri, hogy a tisztviselők fizetése nem méltányos, hanem aránytalan és elégtelen. Már a költségvetésbe felvett 550.000 koronát s ezt az egészet a tisztviselők

fizetésemelésére fogja fordítani. Ha megtakarítás lesz, azt is fizetésemelésre fordítja. A legmelegebb érzéssel szívén hordja a pénzügyi helyzet határáig, hogy az állapotokon segítsen. Az 550.000 koronából fizetésemelést kapnak 33 törvényhatóságban. 16 törvényhatóság csak jövőre kerül sorra; a többi tavaly kapott fizetésjavítást. Átlag legtöbb vármegye 10—12 százalékot kapott.

A vármegyék megvizsgálását igen szükségesnek tartja minden panasz nélkül. Rendszeresíteni akarja ezt s egy ügyosztályt szervezett, hogy rendszeres vizsgálatok legyenek. Ez a vizsgálat igazságos és pártatlan, ezt kijelenti Forgáchcsal szemben. Reméli, hogy egyetértenek vele. Aki nem ért egyet vele, az fáradjon el hozzá, nézze meg nála az aktákat s meggyőződik az igazságos eljárás felől.

Érzéke van a nagy kérdések mellett a részletkérdések iránt is, hogy ezekben is minél többet tehessenek.

Színházak kérdése.

Pichler Győző erős bírálatot gyakorol a színházak adminisztrációja fölött s kivált gróf Keglevich Istvánt, a nemzeti színház és az opera intendantját támadja, aki szerinte oka annak, hogy a művészi színvonal a színházaknál oly nagymértékben csökkent, a legkiválóbb művészeket elűldözi és a közönséget a nemzeti színházról elidegeníti.

Visontai Soma különösen felhívja a kormány figyelmét a színházakban tapasztalható erkölestelen irányzatra, mely ha behatol a családokba, megmételezi ifjúságunkat. Ide nem elég a társadalom megbotránkozása, szükséges, hogy a belügyminiszter mint a színházak legfőbb ellenőrző-hatósága, beavatkozzék az erkölestelen irányzat kiküszöbölésére, úgy amint azt Németországban legújában külön törvény alapján megteszik.

Herczeg Ferencz a kiváló író foglalkozott leg-részletesebben a nemzeti színház és a m. kir. opera ügyeivel. Különösen kifogásolja mindkét műintézetnél az idegen irányzat nagymértékű lábrakapását, amely az egész nemzetre, mely ez intézeteket adó-filléireiből föntartja, szégyenletes állapot. Külföldön az ifjúsági előadásokon magyar írók darabjait adják elő, nálunk a magyar írók jóformán száműzve vannak. Az intendantst támadja és a dologhoz nem értőnek állítja. Emiatt azután a nézőtér kong az ürességtől és a két állami műintézet sem a közönség irányában, sem a többi színházakra nem képes a kellő hatást gyakorolni.

Rátkay László a vidéki színészet nagyobb mértékű segítését sürgeti.

Általános választói jog.

Visontai Soma a demokratikus szellem megerősítésére az általános választói jog behozatalát sürgeti.

Molnár János szintén.

Szell Kálmán miniszterelnök elvben nem zárkózik el a kérdés elől. De ma még korainak találja s kivált a kérdés tanulmányozásának hiányában a sötétbe való ugrásnak tartaná. Az egyesülési és gyülekezési jog tekintetében a középuton óhajt haladni, mert azt a jelenleginél jobban korlátozni semmi esetre sem akarja.

Részletes tárgyalás.

Páder Rezső és Kálmán Károly néppárti képviselők az anyakönyvvezetést drágának tartják, feladatukat nem tudják kellőképp teljesíteni s ezért az állami anyakönyvvezetés megszüntetését sürgetik.

Papp Samu a közegészségügy fejlődését konstatálja, különösen azonban a gümőkór ellen való védekezést sürgeti.

Major Ferencz a nagymértékű gyermekhalandóságot panaszolja föl és a bábaképzés tökéletlenségét. A gyermekek mesterséges elpusztítása ellen a legszigorubb intézkedések behozatalát sürgeti. Rosszalja, hogy a csendőrségnél kevés orvos van alkalmazva.

Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter kifejti, hogy a csendőrség annyira szét van szórva, hogy lehetetlen minden őrség mellé külön orvost alkalmazni. A csendőrség a rögtöni segélynyújtásra kioktattatik.

Szell Kálmán miniszterelnök a bábaképzés tökéletesítése elől nem zárkózik el. A gyermekhalandóságot nagy bajnak tartja. Intézkedéseket tett már eddig is, hogy a mesterséges gyermekpusztításnak gátat vessen. A lelenczek felnevelése ügyében a „Fehér kereszt-egyesület”-tel szerződést kötött. A csendőrség szaporítása szükséges a közbiztonság létesítése végett.

A képviselőház a farsang utoljára való tekintettel tárgyalásait vasárnaptól esütörtökig elnapolta.

KÜLFÖLD.

Angol-bur háboru. Olyan események történtek a délafrikai harcztéren, melyekhez hasonlót nem tud fölmutatni az elmúlt század. Megirtuk, hogy Roberts lord, angol fővezér 45—50 ezernyi sereggel rohanta meg Oránzs szabadállamot. A nagy sereg elől hátravonuló burok fölthagytak Kimberley ostromával és igyekeztek az Oránzs állam fővárosába vezető utakat elállani az angolok elől.

Az első napokban sikerült Kronje tábornoknak a burokkal továbbmenekülni, de végre a Paardeberg fölötti magaslatokon megállott és szembeszállt kis seregével. Az angolok, mint később kitünik, tizszer annyian voltak. Második nap már körülkerítették a burok bátor csapatjait és Kronje tábornok elsáncolta táborát. Segítőcsapatokat várt minden oldalról, de azok nem jöhettek és a vitéz oroszán tizenegy napig állotta a tulnyomó angol hadak gyilkos pusztítását. Egy kis területre szorult a hős oroszán, küzdelméhez hasonló nem történt az utóbbi száz év alatt. Egy négyszögkilométernyi területen állott földsánczai mögött és arra a kis helyre száznolezvan ágyu tiz napig okádta nehéz ágyugolyóinak ezreit, bombák, robbanó lövedékek, gyilkoló füstöt terjesztő töltények (Lhidit-bombák), melyeknek füstje megfojtja a közelállókat, szüntelen hullottak alá az ostromolt burokra, de nem adták meg magokat. Kronje tábornok halálmegvetéssel védelmezte helyét. A táborában levő nők és gyermekeknek szabad elvonulást engedett Roberts lord, az angol fővezér, de a bur asszonyok nem hagyták el a veszélyes csatatér. Tiz napig tartott a gyilkoló harc, tiz napig remegett a fél világ a bur szabadsághős életéért, kinek fejére száznolezvan ágyu volt szegezve és szüntelen lövette a hősöket. A tizenegyedik napon a következő távirat jött az angol fővezértől Londonba:

Paardeberg.

Kronje ma reggel hajnalhasadtával összes csapatával föltétlenül megadta magát. Kronje mint fogoly táboromban van. Csapatainak tényleges létszámát később fogom tudatni. Remélem ő felsége kormánya ezt az eredményt, mely a Majuba-dombon vívott csatának évfordulóján ment végbe, kielégítőnek fogja tekinteni.

Tehát Kronje február 27-én reggel az összes csapatával megadta magát föltétlenül, de nyugodt lelkiismerettel állítja az egész világ, hogy ez a győzelem, miként a plevnai 1878-ban, csak a leggyőzöttnek, az oroszánnak nevét dicsőíti meg, a Kronje tábornokét, kinek vitézsége előtt meg kell hajolnia az ellenségnek.

Tizennyolez győzelem után, egy kapituláció. A moderiveri fegyverletételről a következőket táviratozta Roberts lord: Kronjéttől korán reggel levelet kaptam, melyet fehér zászlós bur hozott és amelyben kijelenti, hogy megadja magát. Azt követeltem, hogy személyesen jöjjön az angol táborba, mire Kronje személyesen megjelent. Megbeszéltük a megadást. Arra kért, hogy felesége és unokái vele maradjanak a fogságában, továbbá magán titkárát és szolgálókat hagyjam nála. Én mindezt megígértem neki. Végül arra kért, hogy illő tisztelettel bánjak vele, amiről teljesen megnyugtattam.

A hős Kronjé Fokvárosba kísérték. Roberts lord, az angol fővezér Prettyman tábornokkal kísértette el odáig. A bur csapatokat Mode-Riverbe kísérték, honnan kisebb szállítmányokban fogják átvinni Fokvárosba. Ezeket elmondva a történetekből, egyikét szót szinte lehetetlen meg nem jegyezni a fegyverletételről.

Kronje hősburjainak száma, miként azt az angol fővezér jelenti *négyszáz*. Ezekből ezeröttszáz oránzi, a többi transzváli. Az elfogott tisztok száma kevés: Kronje tábornok, Wolverand ezredes, továbbá még 2 ezredes, 4 alezredes, tizenkét őrnagy és egy tábori biztos. Összesen hat ágyuja volt.

Ha ezeket a számokat végignézzük és elgondoljuk, hogy az angoloknak ezzel szemben 40 ezer emberük és 180 ágyujuk harcolt tiz napig szakadatlanul: a tisztelet, az elismerés fakad minden szívből a hős bur szabadságharcosok iránt. Tizszer akkora erővel szembe küzdöttek élet-halálharcot és a babér, a dicsőség, a hírnév nem az angoloké, hanem az elfogott Kronje tábornokot illeti hős csapatjával.

Paardebergnél 740 angol sebesült meg, de az elesettek száma bizonyosan több lesz. Kronje tábornok tiz napi dicső küzdelme több áldozatot kívánt ennél.

A harcztér másik részéből újra örömhíreket küldtek Pretóriába. Buller tábornokot negyedszer és ötödször is megverték Ladysmith előtt. Sok tisztjét és emberét vesztette el, mindezek daczára nem tudja fölszabadítani az ostromolt várost. Most

már ötödször kelt át a Tugelán, de a burok erejét megtörni nem képes.

A harezteri cikkünket azzal fejezhetjük be, amit Leyds dr. a Brüsszelben lakó Transzvál állam ügyvivője kijelentett: Kronje megadása még nem jelenti a bur szabadságharez végét, mert a burok tovább folytatják a harezot. Egy jó tábornokkal kevesebb van, négyezer bural kevesebb harezol, de meg van győződve, hogyha Roberts angol fővezér egy nagyobb bur esapattal fog megmérkőzni, ami közelebből bekövetkezik, azt nem fogja olyan könnyen bevehetni.

Magyar kiállítás Párisban.

A május elején megnyíló párisi nemzetközi kiállításon tudvalevőleg mi magyarok is részt veszünk s helyet kérünk magunknak azon nemzetek sorában, melyek bemutatják a párisi kiállításon haladásukat a világnak. Ama tárgyak egy része, melyeket a párisi kiállításra szedtünk össze, mostanában van a fővárosban az országos iparművészeti muzeumban közszemlére kitéve. E tárgyak párisi kiállításunknak csak egy részét képezik bár, mindazáltal olyan gazdag ez a gyűjtemény is, hogy nem mulaszthatjuk el azt főbb részeiben röviden olvasóinkkal megismertetni.

A huszárterem. Ennek külön pavillont emeltünk Párisban s eredetiségével, kivitelével és tanulságos voltával méltó feltűnést fog kelteni. Az egész pavillon huszár-kellékekből áll, az előcsarnokban külföldi huszár-egyenruhák, melyek magyar minta alapján származtak, érdekes régi fegyverek, híres lobogós kópják, régi huszár-zászlók, pánczélok, a régi magyar dicsőség hirdetői. A földolag a teremben *Vágyó Pál* óriási huszárképe, mely az egyik hosszú falat foglalja el s a magyar huszár dicsőségét zengi, a kép három részből áll, az alsó részen a csikós tereli a ménest s jelképe annak, hogy a magyar lóra termett nép, tud bánni a lóval, szereti s ezért alkotta meg a huszárság intézményét az egész világ számára, mert a huszár tisztán magyar alkotás, teljesen el nem sajátíthatta tőlünk a földkerekség egy népe sem: egy vitéz magyarnak husz ember az ára, innen a huszár szó. A kép másik része tábor-tüzet ábrázol, melyet huszárok, obsitosok ülnek körül, kik tetteiket beszélnek. A kép fölött vágató lovakon huszársereg, Mátyás fekete-serege, a kuruczok, labanczok, Mária Terézia huszárjai, Simonyi őbester és a mostani huszárság; a háttérben idegen huszárseregek. Egy másik falon a három legszebb huszárezred, régi és új képek, híres huszárok.

A magyar ötvösmesterség maradványai, régi edények, rajtuk huszáralakok, a magyar zománcz régi idők-ből maradt emléktárgyai.

Az ősfoglalkozások fejlődését mutatja *Herman Ottó* gyűjteménye, mely tudományos gonddal és leleményességgel van összeállítva.

A hazai iparművészet remekei: porcellán-, majolika-tárgyak, az egyes vidékek házi és műipara, ezüst- és porcellánedények művészi kivitelben. Butorok, zsöllék, könyvszekrények, tükrök, órák, szőnyegek stb. A különböző ipartanodák tárgyainak kiállítása, mind megannyi vonzó érdekes látnivaló s bizonyítéka annak, hogy a maroknyi magyar nemzet egy vonással sem áll hátrább Európa többi művelt nemzeténél sem tudományban, em e művészetek ápolásában.

MI UJSÁG?

Azokat a t. előfizetőket, akiknek előfizetése 1900. évi február hó 28-án lejárt, felkérjük, hogy a laphoz mellékelt postautalvánnyal előfizetésüket be-
küldeni sziveskedjenek.

A király elutazása. Ő felsége a király szerdán este visszautazott Bécsbe. Ugy volt, hogy három-négy hetet tölt hű magyarjai körében, azonban az ausztriai események bonyolódása folytán vissza kellett térnie Bécsbe uralkodói gondjai közé.

Magyar zarándokok Rómában. A gör. kath. magyarok zarándoklata dr. Vályi János eperjesi, Firczak Gyula munkácsi püspök és Szabó Jenő főrendiházi tag vezérlete mellett márczius 4 én indul Rómába. A zarándoklatnak kettős célja van: ünnepléses hódolatuk a jubileumi szent évben a pápa előit és átadása a magyarnyelvű istentisztelet törvényesítése ügyében szerkesztett emlékiratnak, amelyet márczius 6—9 között a zarándokok élén dr. Vályi János püspök fog átnyújtani a pápának.

Eleven melléklet. A hivatalos czopf terjedését semmi sem bizonyítja jobban, mint Csóti Antal uram esete, akit annyira megfogott a rubrikázott észjárás, hogy még a saját édes gyereket is mellékletképp esatolta egy beadványhoz. Csóti Antal d. i polgárnak ugyanis volt egy vásott rossz gyereke. Az elkeseredett apa nem birt vele és elhatározta, hogy beadja a javító intézetbe, hátha ott embert faragnak belőle. Be is adta a városhoz a folyamodványát ilyképpen fogalmazva:

„Tekintetes városi Hatóság. Alázatossággal megkérem a városi Hatóságot, hogy a tekintetes város kérje meg nagyon a minisztert, hogy ezen ./. alatt mellékelt fiut, Csóti Mihályt tenné a javítóintézetbe, stb.“

És a gyerek tényleg oda volt esatolva a kérévényhez, mert az apja az irást a gyermekkel küldte a hatósághoz, hogy ott mindjárt kéznél is legyen. A mellékletet azonban egyelőre hazaküldték.

Munkástüntetés Bécsben. A mult vasárnap nagy munkástüntetés volt Bécsben. Délelőtt a munkások a Ronacker-féle teremben gyűlést tartottak és annak végeztével az Opera-Ringra vonultak. Kisebb-nagyobb csoportokban jártak és minduntalan felhangzott a kiáltás:

— Abcug Körber! Le a kormánynyal! Pusztuljanak a jograblók!

A tüntetők egy része a városháza elé akart vonulni, hogy Lueger ellen tüntessen. A nagy számban kivonult rendőrség azonban ezt megakadályozta. Néhány száz munkás azonban mégis eljutott odáig.

— Le Luegerrel! Pusztuljon a papi bérencz. Éljen a választási jog.

Ezeket kiáltották. Negyven tüntetőt letartó-

tattak. Kihallgatás után ezeket szabadon bocsátották. Több tüntető munkás ellen a rendőrség bünyfenyítőt feljelentést tett.

Építés vérrel. Temesváron az ottani hadapródiskola kibővítésénél a közeli vársánczokat lebontják, ahol kilencz magyar földmunkás dolgozott. Egyszerre a fent levők csuszamlást éreztek s rákiáltottak az alant dolgozókra, hogy meneküljenek. Nyolczan szerencsésen meg is menekültek, de Szügyi Antal, 50 éves munkás, szörnyet halt, mert a leomló föld és téglatömeg eltemette. Tavaly ugyancsak e sánczbontásnál Zsiros János földmunkás is ugyanilyen halált halt.

Luccheni újabb merénylete. Áldott emlékü királyasszonyunk gazlelkü gyilkosának nem volt elegendő, hogy megforgatta törét a legnemesebb szivben, megbomlott lelke újra vére áhit. Kést emelt a genfi fogház igazgatójára, bosszúból, mert a fogház rendjét megszigorították s mikor ezt a szigort az igazgató Luccheni kedvéért nem volt hajlandó enyhíteni, a gaz gyilkos valami hegyes eszközt rántott elő és dőfésre emelte kezét. Iszonyu küzdelem támadt közte és az igazgató között, de csak kis ideig tartott. Az ajtónál álló őrk a zajra besiettek és lefegyverezték Lucchenit. Luccheni zsebében egy konzerv-skatulya kulcsából készített hegyes szuróeszközt találtak, mely szíjjal volt ellátva. Az ártalmatlanná tett Lucchenit azonnal visszavitték czellájába s rövid idő múlva új börtönébe, egy földalatti cellába vitték, honnan csak minden harmadik napon bocsátják ki a világosságra. A dologban csak az a rettenetes, hogy egy egyszerű fogházigazgató megtámadását keményebben büntetik, mint Magyarország dicsőemlékü királyasszonyának aljas módon történt meggyilkolását.

A magyar iparért. A kereskedelmi muzeum a társadalom részéről megindított mozgalomnak s illetőleg az erre hivatott tényezők óhajának kívánván megfelelni, a hazai ipari termelésnek a fogyasztóközönséggel lehetőleg széles körben való megismertetése czéljából az országos iparegyesület közreműködésével kiállítási sorozatot rendez oly hazai házikézműves és gyáripari czikkekből, amelyek közvetlen fogyasztás tárgyát képezik. A kiállítási sorozatot a fonó, szövő, ruházati és bórdiszműipari kiállítással kezdik meg május elején a városligeti iparsarnokban. A keresk. muzeum igazgatósága bejelentő-iveket küldött szét s azokat április 5-ig kéri beküldeni, hogy a térfelosztást illetőleg fennakadás ne történjék. A kiállítók semmi térdíjat nem fizetnek, csak a szállítás költségeit, a melyből azonban 50 százalék árengedésben részesülnek.

Nyomorgó negyvennyolczas honvédek. Temesváron az ottani negyvennyolczas honvédeknek — szám szerint hatvan — több mint fele a legszomorubb anyagi viszonyok között, nyomorogva tengeti végső napjait. Már hetek óta panaszkodnak az öreg honvédek, hogy az eddigi, habár nem nagy, de a legszükségesebb segélytől is elestek. Több, segélyezésért benyújtott kérvényük elintézetlenül maradt s

gyűlésükön az elnök kijelentette, hogy készlete elfogyott, az államtól az egylet segélyt nem kapott és a segélyt kérő folyamodványokra még csak válasz sem érkezett. A honvédegyesület felkérte a szállodásokat s vendéglősöket, hogy míg a kérdést másképpen meg nem oldják, egy-egy negyvennyolczas honvédet ebéddel lássanak el. A felhívottak eleget is tettek a kérésnek s eddig már huszonzét honvédet helyeztek el így. A honvédegyesület felkereste Nagy György királyi tanácsost s arra kérte, hogy társadalmi uton is segítsenek a szegény honvédeken.

Magyarruhás jogászok. A magyar ifjúság körében már többször indult meg mozgalom az iránt, hogy a régi, szép magyar ruhát divatba hozzák. Mint értesülünk, most a nagyváradi jogászfjúság foglalkozik ezzel az eszmével. Azt akarják ugyanis a hazafias ifjak, hogy a hányan csak tehetik, a márczius tizenötödiki ünnepségre magyar ruhát esnáltassanak és azontul is, a mennyire lehet, mindig magyar ruhában járjanak. A lelkes mozgalom élén Knapp Lajos áll és úgy látszik, hogy a szép terv meg fog valósulni, mert már eddig is sokan csatlakoztak a mindenképpen dicséretreméltó mozgalomhoz. A terv megvalósulása esetén a nagyváradi jogakadémia kiküldöttei a debreczeni diákkongresszuson is magyar ruhában fognak megjelenni.

Emberhalál — négy krajczárért. Két kőkerti kőműves, Kara Mátyás és Üveges Antal munka után elmentek a koresmába, hogy a közös munkán szerzett díjon megosztzkodjanak. Előbb azonban nekifogtak az ivásnak. Az osztzkodásnál Üveges úgy találta, hogy társa négy krajczárral kevesebbet adott neki, az ebből támadt ezivakodást a bor csakhamar lelohasztotta. Amint hazafelé mentek, ismét szóba került a vitás kérdés, minek következtében verekedésre került a sor. A verekedésnek az lett a vége, hogy Kara úgy összeszurkálta Üveget, hogy meg az éjjel meghalt sebeiben. Kara, mikor ezt megtudta, öngyilkos akart lenni, de szándékában a esendőrség meggátolta s átadta a bíróságnak.

Most jelent meg

Rubinek Gyula és Szilassy Zoltán

az Orsz. Magy. Gazdasági Egyesület titkárjai szerkesztésében

Köztelek Zsebnaptára 1900-ra.

A „Köztelek Zsebnaptár“ ezen **hatodik évfolyama** régi köntösében, javított és tetemesen bővített tartalommal bír.

A „Köztelek Zsebnaptár“ minden más zsebnaptárt teljesen nélkülözhetővé tesz.

A „Köztelek Zsebnaptár“ ára a „Független Ujság“ előfizetői részére bérmentes küldéssel együtt

1 forint 60 krajczár.

Megrendelhető

a „Független Ujság“ kiadóhivatalában,

BUDAPEST,

IX., Üllői-ut 25. (Köztelek).

GAZDASÁGI DOLGOK.

A baltaczim (esparzetta).

Akinek meszes, homokos vagy homokos-agyag talaja van, melyen a luczerna és here csak kinlódva él meg, az vessen az ily helyekre *baltaczimot* (esparzellát). A száraz talajok valóságos áldása e növény — de a nedves talajba nem is való! Jó tulajdonsága még, hogy a hideget is jobban türi a luczernánál: bár a délnek fekvő helyet inkább kedveli. Kötő takarmányt szolgáltat, melyet főleg a juhászemberek becsülnek sokra, de a többi állataink is szívesen fogyasztják.

Kétféle fajtáját művelik nálunk: a *közönséges egykaszálatu* s a *kétkaszálatu francia baltaczimot*. De a sokoldalú tapasztalat azt igazolta, hogy legjobb csak az első mellett megmaradni, mert az utóbbi ha valamivel több takarmányt nyújt is, annyival igényesebb a talaj iránt. A baltaczim gyökerei mélyen behatolnak a talajba, a luczernánál 2—3-szor is mélyebben nyulnak le — épen ezért szükséges, hogy az altalaj oly összetételű s porhanyó legyen, mely a gyökereket át is eressze, egyébiránt akárhány oly márgás, meszes talajban latni szép fejlődését, mely igen csekély, csak szükséges, hogy repedéseiu áthatolhassanak gyökerei.

A baltaczim évelő növény lévén, ép úgy mint a luczerna, a maga külön földjét igényli ott, hol 10—15 évig egy helyen áll. Vethetjük ősszel vagy tavasszal, — rendszeren valamely védnövénynyel, — de ha tavasszal történik, hát legtanácsosabb *zabbal*, már márcziusban elvetni jó porhanyós földbe, mert a baltaczim mag héja kemény lévén, sok nedvességet igényel míg kikel. A vetés sűrű legyen, ép ezért egy magyar holdra ne sajnáljunk 80—90 kg. vetőmagot szórva vetni, aztán boronáljuk be 4—5 cm.-nyi földréteggel — s ne mélyebben. Ezt a munkát hengerelés követ, ha laza, száraz a föld. A délvidéki gazdáknál szokásos, hogy baltaczimjok vetőmagjába 2—3 kg. vörös lóherét is kevernek, ezt azért teszik, mert a zsenge baltaczim vetés első idejében nem bokrosodik kellőleg, hát kiveri a gaz, a here jelenléte azonban ezt megakadályozza. Később aztán a baltaczim teljesen elnyomja a herét s maga marad.

A baltaczim-táblát gáztól tisztántartandó, minden tavasszal óvatosan meg kell boronáltatni, de csak egy irányban, ne hogy sokat kitépjenek belőle. Trágyázni nem kell, mert azt a megelőző kapás kapta. Azt azonban a kisgazdának is tudnia kell, hogy meszes talajban a *káli* nevű táplálék a legkevesebb, azért a káli-trágyázással termés-szaporulatot lehet előidézni. Kaszálni rendszeren a virágzás kezdetével szokás, hanem a lovaknak szántat később is lehet, a teljes elvirágzás után, bár, ahol

az első vágást később végeztették, ott a második kaszálásra még csak nem is lehetett gondolni.

Előnye a takarmánynak, hogy *dobkórt nem okoz* s az, hogy a széna készítése sokkal könnyebb, nem lévén oly vizenyős, mint a here vagy a luczerna, levelei sem válnak le oly könnyen, hogy a gazda végtelen bosszuságára csak a karó maradjon meg, ami főleg a heretakarításnál oly sűrűn esik meg.

A sarjut legtanácsosabb a szarvasmarhával legeltetni, rá ne eresszük a birkát, mert az úgy lenyirja, hogy sohasem lesz belőle rendes baltaczimos! Más az, ha a táblát felakarjuk töretni, — akkor rámehet a birka. Sok gazdaember a baltaczimos életidejét 10—15 évre is szabja — én csak 4—5 esztendeig tartottam fenn, aztán felszántattam.

Nem mulaszthatom el megjegyezni, hogy kora tavasszal egy pár lajt (trágyalé hordó) trágyalevet vitettem ki a baltaczimosra s ez az egyszerű trágyázás kitűnő sikert mutatott, miután egy-egy magyar holdról 100—300 métermázsa takarmányt kaszáltam s mondhatom, hogy az illatos, tápduz takarmányt valamennyi állatom nem is ette, hanem — falta. Az *aranka* nem támadja meg, hanem a többi gáztól meg a művelője kell, hogy tisztán tartsa.

Jankó Szilárd.

A gyümölcsfák ápolása körüli teendők.

Alig van hasznosabb és nemesítőbb foglalkozás a gyümölcsfa tenyésztésnél s éppen ezért annak előmozdítása és teljes fellendülése érdekében felette kívánatos, hogy az ápolására vonatkozó ismeretek minél szélesebb körben terjesztessenek. Nem vélünk tehát mi sem felesleges munkát teljesíteni akkor midőn e tárgyról egy-két nevezetesebb tudnivalót közléteszünk.

Vita tárgyát képezi még ma is azon kérdés, hogy vajjon hasznos-e, czélszerű-e gyümölcsfáink között egyéb növényeket termesztetni. Némelyek károsnak tartják, azt állítván, hogy a gyümölcsfa nagyon megsínyli azt; mások ellenben határozottan javasolják. A gyakorlat eredménye szerint a dolog úgy áll, hogy nemesak lehet, hanem bizonyos időközben határozottan szükséges a gyümölcsfák alatt elterülő földdarabot egyéb növények termelésére felhasználni, mert ezáltal az összeüledett s néha már kőkemény-ségüvé vált földet megporhanyítjuk, a levegőnek a talajba való jutását, s az esőnek könnyebb behatolását előmozdítjuk. Azonban nem minden növény alkalmas e czélra, hanem csak az, melynek gyökere nem hatol a földnek mélyebb rétegeibe, s a mely tenyészideje alatt kapálást igényel. Ezek szerint, a mily alkalmas például a csekélyebb gyökérzetű kapásnövény, ép oly káros lehet a mély gyökérzetű luczerna, mely magától a gyümölcsfától vonná el a tápanyagot oly mértékben, hogy azt a gyümölcsfa okvetlenül megérezné, s ezenkívül a földet is meg lehetőségen kiszáritaná.

Uj gyümölcsök létesítésénél arra is ügyelni kell, hogy milyen állapotban van a gyümölcsfa; nevezetesen milyen annak gyökérzete, törzse és koronája. Elvül szolgáljon az, hogy vásárlás alkalmával ne azt nézzük, vajjon olesó-e a gyümölcsfa vagy drága; hanem azt, hogy teljesen egészséges-e, mert ha beteges, nem teljesen ép fát ültetünk ki, az vagy meg sem ered, vagy ha megered is, csak kinlódás lesz az élete, s rövidnéhány év múlva elpusztul. Éppen ezért vizsgáljuk meg annak gyökereit, hogy vajjon nincsen e megsérülve, nincs-e erős karógyökere, van-e rajta ujnyi vastagságu mellékgyökér, annál gyorsabban képződnek friss s ivógyökerek. A törzse is legyen egészséges, sima és egyenes növéssü, a korona felé vékonyodó, jól fejlett s elegendő magasságu. A koronája ne legyen nagyon visszametszve, hanem fiatal erőteljes hajtásokkal birjon.

Ha ilyen gyümölcsfára tettünk szert, azt okvetlenül a még őszszel mélyen megásott földbe ültessük ki tavasszal, de előbb arról is gondoskodjunk, hogy a fiatal gyümölcsfa elegendő táplálékot találjon helyén. Istálló trágya nem lesz megfelelő e célra, hanem egy trágyakeverék, amely vizből továbbá phosforsav és nitrogén dus műtrágyából álljon; e keverékbe belemártjuk a gyökeret s tetejébe érett kompohtot teszünk.

Ha a gyümölcsfa terméketlennek bizonyulna, ugy e bajon az által lehet segíteni, hogy koronáját megritkitjük, a felesleges hajtásoktól megszabadítjuk, s csakis azon ágakat hagyjuk meg, melyek teljesen épek, egészségesek és sima, ágakat egy más termékeny fának leszedett rügyeit illesztjük be szemzés szerint s ezután raffiaháncsal bekötözzük. Második osztendőben, ha a forradás tökéletesen jött létre a fa már termést ad. A munkálat végrehajtására legalkalmasabb a tavaszi idő, s különösen a nemesebb alma és körtefélénél indokolt ez eljárás. Megjegyezzük még, hogy a terméketlen beoltandó fának korona ágait nem szükséges megcsontítani, vagy visszavágni, teljesen elegendő a ritkítás, a mely mellett még arra kell nézni, hogy a mellékajtások keletkezésükkor rögtön eltávolitassanak.

Vegyesek.

Az egerek elszaporodásának meggátlását legujabb időben tisztított mérges zab használásával sikerült elérni, oly módon, hogy a szántóföldön levő egérlukák az e célra konstruált Wasmuth-féle mérgezőszórók segítségével mérgeszab praeparatummal hintettek be. A költség hektáronként 1 korona 70 fillér s a munkával elért haszon felületesen számítva, legalább is háromszázszoros. Ha tekintetbe vesszük azon körülményt, hogy az egér évenként ötször szaporodik, a pározás után 22—24 napra 8 fiókkal, tehát egy pár évenként 32-vel, illetve Brehm szerint 20,000-rel, így beláthatjuk, hogy milyen óriási veszély származik a gazdára, az egerek pusztításából. Épen azért kívánatos, hogy ezen új találmánnyal hazai gazdaközönségünk is kísérletet tegyen.

MULATTATÓ.

Apagyilkos.

Csöngölei bíróságban két nap tart a lakodalom; heje-huja, zene járja, nincsen ott bu, vagy fájdalom. Pördi uram, bíró uram, legényfiát házasítja... Szálás legény, szép szál gyerek a vőlegény, e mellett még jómódu is: aprítani valót lelne Pördi-portán elég szegény... A menyasszony? liliomszál, nincs szebb rózsza százhatáron, a legkelendőbb portéka ő lenne a lányvásáron. De nem ám a vagyonáért, mert Szatmári Péternének egy zsák földje sincs szegénynek.

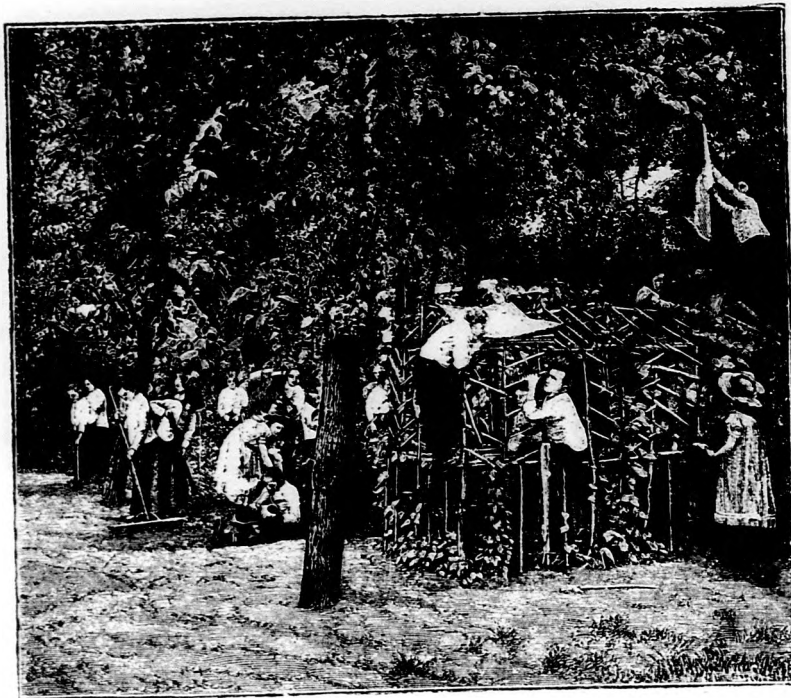
A menyasszony anyja, özv. Szatmári Péterné apró nádfödelű, düledező oldalú alacsony kis házikójában huzódott meg özvegy napjaira. Lent a faluvégen volt ez a ki-bedőlt kis gunyhó, hova mint a szentegyházba járt el Pördi Ferkó.

Ünnepnap, hétköznap esteli harangszó után rendszeren a falu vége felé vete utján a bíró legényfia. Ahogy peczkesen végig sétált a nagy utcán, hol a falu legmódosabb népe lakik, — anyák-lányok egyaránt kiállottak a kiskapukba. Settegtek-suttogtak. Faluvégi koldus fattya, ime még majd törbe csalja! Szegény legény eszt vette, nagy kár érte. Kapott volna szebb lányt, jobb lányt, duggazdagot, becsületest... Nem pedig ilyen kétlelkűt, kinek szive, lelke, mája reáütött az anyjára... Az is mindig ezéda volt! Szálló szellő, szóbeszéddek, malom alatt zsalu alatt, irigységnek, kajánságnak törsturási! Pedig Szatmáriné tisztos öreg asszony. Ám ami kis vagyontát hagyott még a férje, — a bus özvegy biz azt lassacsán élte. Egyetlen árvája, az ő Piroskája, a mire fölperdült, kenyérkeresője, tükre, szemefénye lett a tehetetlen jó öregasszonynak. Napszámi munkával kereste a mindennapi kenyeret a házhoz. Eljárt aczatolni, kapálni, kukoriczát törni, vagy ami munka akadt a módosabb gazdáknál.

Pördi uram — bírósázzal — átlátott a sűrű szítán...

Pördi Ferkó szép szál legény, gazdag is meg egyetlen is, — apja eszes, azt nézi csak, ki serényebb, nem baj még ha nincsetlen is. Aczatoló kapáló lányok közt versenyzésnek vége-hossza nem volt. Azt veszi el a Bíró Ferkó feleségül, kinek kiég a dolog a kezébül...

Ahogy aztán vége volt a mezei munkának, betakarítottak minden Istenáldást, megteltek a magtárak, esürok, pajták, kiforrott már az új bor is: Pördi bíró maga elé szolított egy vasárnap délután a táncz helyre menni készülő egyetlen egy fiát, szemefényét:

Árvagyermek a kertészetet tanulják.

— Borunk, buzánk elég termett, ülhünk a bubos mellett. — mi csak itt az éd'sanyáddal, elpihenünk télen által, — eltürjük az öregséget... Hozz már te is feleséget!

— Hoznék is ám?...

— Hát csak gyorsan! Biró fia válogathat!

— Találtam már, hogyha kendnek nem volna ellene gánca, Szatmáriné, faluvégi özvegyasszony virágszála, szép kislánya.

— Bár igaz, hogy nincs semmije, csak a koldustarisznyája, de meg van a dolgos keze, gyors munkája s mi fő: tiszta házatája.

— Megtartjuk a lakodalmat a farsangon... Biró szava, törvény szava. A nagy farsang első ünnepnapján, lakodalmat ültek a Pördi biró-portán. Hires cigány Peeze Gyurka, kivilágos kivirradtig két nap huzta. Keresztelés, lakodalom, vagy másféle sokadalom, nem esik vénasszony nélkül, lakodalmi bor pergeti, vén szipirtók, hat-hét léczen, kerítésen túl is szuró hegyes nyelvét:

— A keservét! milyen pötyke, rongya, faluvégi kölyke! Szerecsika-pirosalma, bizony nem az égi manna, hm! hát tudja kend az anyja... apja is a kocsrát bujta... kérges fának ép gyümölcse? Olyan nincsen, ugye Gálné édes kincsem?

Lakodalmi zajban, zene tánczban és zsvajban, mérges szavak csak elhaltak. Azaz, hogy biz mégsem haltak, hangzotak el semmiségbe, völegénynek eljutottak a fülébe.

Vén szipirtó sugta-bugta halkan mérget szóró szóval:

Bár a párta, szüzi párta a fején van, mégis kikapi a lelkem, olyan dévaly! Nótáros ur birja szóval, öleléssel, — itt már sugta — hát még ha majd... úgy mint eddig... Most is kint a kis pitvarban ölelgetik...

— Elég volt már, nem kell több szó! szilajan szólt Pördi Ferkó, a völegény. Szilajan villogott mindkét szeme párja, — uram Isten segélyj, halál lesz itt máma...

*

Lakodalmas háznak pitvarajtájában, beszélgetett a rokonép néhányadmagában. Jött a menyasszony is... Karesu, lenge, szüzi bájjal, belebódult a rokonép mindahány van. Körülfogták, ölelgették. Pördi uram, biró uram örömapa a menyasszonyt örömeben ölbekapja; esókolgatja, tutujgatja, lázban ég a szép menyasszony piros arca.

Ajtó pattan... völegény jó vad haraggal...

A pitvarnak gyertya lángja, halvány fényt vet az ölelkező párra: az örömapára és a biró fia szép menyasszonyára.

Egy ütés csak, egy koppanás, izmos ököl egy csapása halált hozó vigadalmas biróházra. Apa-gyilkos a völegény, a menyasszony forró lázban. Soha ilyen lakodalmat.

Harmadnapon bus harangszó, erdön-mezőn messze hangzó kongja-bongja: vén asszonyok mérges nyelve nyilat ütött egy pár szivbe, forró szivbe, szerelmesbe...

—üs.

Árvagyermek tornagyakorlatai.

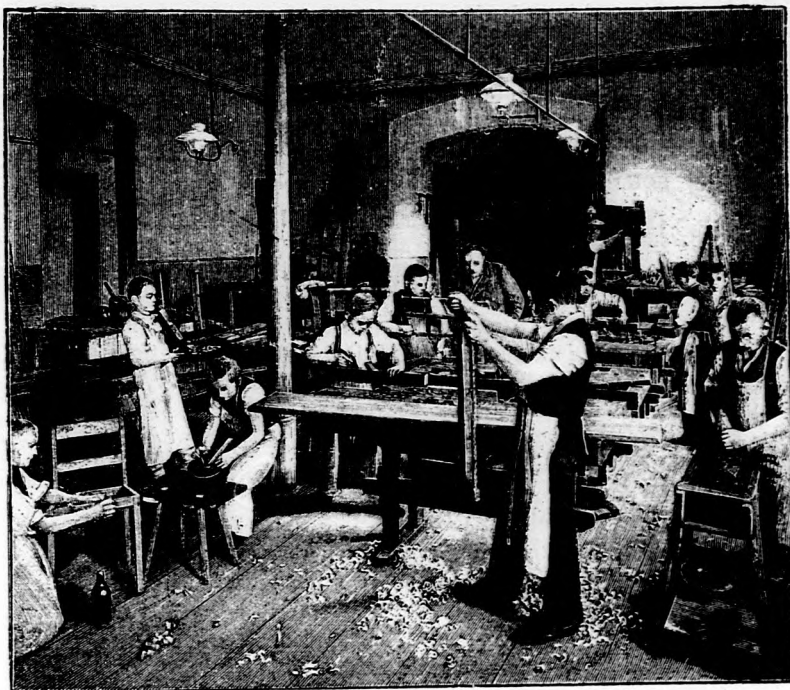
Az árvagyermek.

— Képeinkhez. —

A „Független Ujság“ jelen számában négy képet mutatunk be a budapesti árvaházból. A fővárosban árvaságra jutott gyermekeket különböző árvaházakban helyezik el. Vannak felekezeti, vannak egyes nemeslelkű emberbarátok által alapítványokból fentartott árvaházaink, vannak végül az állam által fentartott árvaházak. Hogy mennyi fájó könnyet törölnek le a kis árvák szeméből ezekben az intézetekben, azt csak a jó Isten tudja megszámlálni aki följegyzí a könnyeseppek millióit a nemeslelkű emberek javára. Ez intézmények igen czélszerűen vannak berendezve, hol nemcsak enni és ruházatot nyer az árvagyermek, hanem bölcsen gondoskodnak az intézetből kikerülő ifjúság megélhetéséről. És ez a legfőbb!

Megtanulják a kenyérkeresést már kis korukban. Lehetnek különböző mesterekből. Egyik képünkön az óriási asztalos-műtermet mutatjuk be, hol tanulnak az árvagyermek szorgalmasan. A másik képünkön kertészettel foglalkoznak. Vannak mindenféle műhelyek ezeken kívül, hol más és más ipart tanulhat az árva, amire persze alkalmas és amihez kedve van.

Az árvák táplálkozása szintén érdekes kép. Ott állanak az ételasztalnál. Mindenki vár a sorára és ez a rend olyan szép dolog, olyan szokássá válik, hogy a nagykorban is behat, mert az árvák tiszta, takarékos, rendes emberek lesznek.

Árvagyermek az asztalosműhelyben.

SZEGÉNY BARDOCZNÉ.

— REGÉNY. —

A „Független Ujság“ számára írta: Péterfi Tamás.

(Folytatás.)

Janku megértette az ifjút. Tiszta lelkű legény volt, ki nincs annyira megromolva, hogy örülni tudjon egy öreg emberen, ha bosszuját visszatörölhatja...

— Itéljetez fölötte ti öregek! — szolt a jelzötüzek örízöihez Janku, — kik vele voltatok.

— De csak a táborba! — hallatszott több ajakról a tiltakozás, — a tanácsba nem!

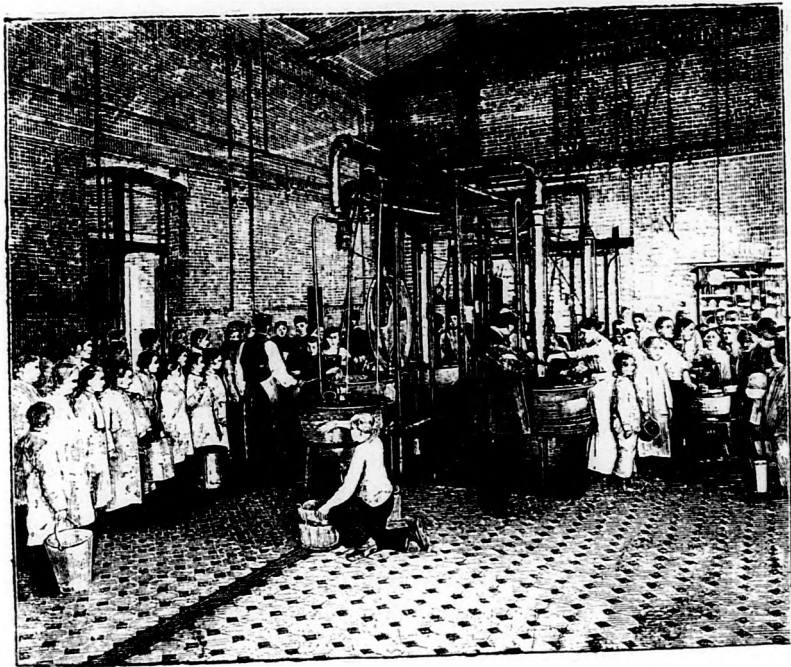
— Azt már elmondta a vén bünös, hogy kik voltak mellette a gyalázatosak gyülésén. Örülhetek, hogy nem voltatok ennyire kintüntetve!

Azután elindulásra készült a fővezér, a Gyorgye tanácsára lesietett Abrudbányát a lehetőleg megmenteni a bajtól. Távozásakor áldást mondott a felkelökre. Buzditotta öket küzdelemre, kitartásra, bátorságra a román nemzet igaz ügyéért és a nagy Dákó-Románia, az édes haza szent nevében. Gyorgyet nem hagyta el magától. Elvitte, hogy hasznát vegye a bátor ifjunak.

A jelzötüzeknél maradt oláhok lelkesülve éltették Jankut, a fővezért, a mint kíséroiivel elhagyta a Piatre Drákuluj magasztatát. Ez a lelkesedés a milyen arányban magasztalta Jankut, abban az arányban sujtotta a megkötözött vén Juont. Az öreg szószóló ebböl kimagyarázhatta, a mi reá várakozik. Jó semmi esetre sem...

Megelőzte öket!...

Lépní nem birt. Lábai össze voltak kötve. Mászni sem tudott a karjaira csavart zsinégek miatt. Csak egy módja akadt... Lefeküdt a sziklára és minden erejét megfeszítve hengerözni kezdett a lejtö felé...

Árvagyermek az ételasztalnál.

Mikor hármat fordult, már érezte, hogy magától is halad . . .

Mire visszatekintettek a vén fogolyhoz, már örült sebességgel zuhant lefelé a Piatre Drákuluj meredek oldalán. Aztán csak a lelkét sajnálták az ősz Juonnak, hogy olyan hosszasan kell várakozni, a míg elítélik az égben a legmagasabb dicső Urnak trónja előtt . . . mert hat hónapig alszik az Isten . . .

V. Fejezet.

Prodán.

Az a duló oláh csapat, melynek kegyetlensége, érzéketlensége a barmokon túl tett, Prodán vezetése alatt megrohanta Abrudbányát, a kis bányavárost. Hetek óta remegve beszélt a lakosság az oláhok készülődéseiről. Nem volt mit tenni. Ott kellett maradniok a veszély közepében, honnan az első magyar tábor két napi járóföldre esett.

Remegtek, féltek és vártak.

Máskülönbben Prodán eléggé ügyes vezérnek bizonyult — a rablási tervekben. A megszállás estéjén vették észre csupán a borzasztó veszélyt a bányaváros magyar lakói, mikor az oláhok jelzötüzei oszlopmagasan lobogtak fel a Piatre Drákuluj szikláin.

Honnan rendezték? Ki vezette a fellobbanó lángok pontos idejét? azt nem gyaníthatta senki. A támadási terv is olyan titkos volt, hogy a sötét sejtelmeken kívül más hírt nem kaptak a kis bányaváros lakói.

A vezetést a jelzötüzek tették, hanem az időt a városból határozták meg. Ott tünt elő egy kis piros lámpás a torony ablakából, melynek megjelenése után nyomban kigyúlt egy tűz a Piatre Drákuluj tetején. Így történt a második és a harmadik jelzötüz felgyújtása is. Az embert, ki az oláh templom tornyában kirakta a lámpásokat, ugyan senki sem látta, de gyanítják, hogy a pópa volt . . . (Folyt. köv.)

Számrejtvény.

Lengyel Ferencztől.

1, 7, 28, 14.	Szicíliai tűzhányó;
25, 3, 24.	Eszköz ez, vad állat fogó;
31, 17, 36, 4, 5.	Szép, melléknév középfoka;
2, 6, 19.	Ebben tisztul meg a ruha;
13, 8, 11, 8, 33, 16.	Királyok fejét díszíti;
29, 12, 37, 38, 39.	Állam ez; de ázsiai;
34, 35, 7, 32, 11.	Egy — kutya fejü barbár nép;
30, 9, 22, 23, 24, 25.	Ez pedig egy szép férfinév;
21, 10, 15.	Követésre méltó bogár;
20, 26, 27, 9.	Férfi nevek közt megtalál;
18.	Egy betű az a-b-c-ből —
1-39.	Közmondás régmúlt időből.

A megfejtők között egy regénykötetet fogunk kisorsolni.

A „Független Ujság“ 8. számában közölt kockzarejtvény megfejtése:

róka
ókor
kora
arat

Helyesen fejtették meg: Hempler Józsefné, Harant Jenny, Bánkóvy Annuska és Erzsike, Cséplő Mariska, Bartha Péter, „Uj-kigyósi róm. kath. olv.-kör“, „Abonyi munkás-egylet“, ifj. Kircsi István, Navreczki József, Vajda János, ifj. Ollós Ferencz, ifj. Szathmáry Sándor, ifj. Pádár János, „Jászfényszaru gazdakör“, Kreiner Mátyás, Gál András, ifj. Brunner András, Baráth János, Esküth György, Merz Károly, Lehoczky András, Janesó János, ifj. Boros Péter.

A sorshuzásnál Bartha Péter ur (Szeged) neve jött ki elsőnek, kinek Jókai Mór „Szép Mihál“ című regényét megküldtük.

LEVELES-SZEKRÉNY.

Orovecz András urnak. 1. Az ügyes-bajos ember könyve és a Hreblay-féle baromfityénysztségi munka ára fejében sziveskedjék a „Független Ujság“ kiadóhivatalához 2 korona 95 fillért beküldeni és a két könyvet ajánlott levélben fogjuk megküldeni. 2. A képviselőválasztási jogosultság cenzusa, tehát az ezen választásra jogosító adó mennyisége a különböző vármegyékben és a különböző helységeken változó. Így általában véve egy negyed-telek minimális adója az, ami a földbirtokost a képviselői választásra jogosítja. Iparosnál ellenben megkívántatik 1. hogy önálló műhelyvel rendelkezzen, 2. hogy legalább 12 koronányi kereseti adót fizessen. — **Türkösi István** urnak. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület kiadásában az 1865. évben kiadott „Gazdasági Kistükör“ teljesen elfogyott, úgy hogy azt most már könyvtáros utján sem szerezheti meg. Ezt a könyvet tehát Önnek meg nem küldhetjük. Azonban a földművelésügyi miniszterium kiadásában fog legközelebb ezen említett munkához hasonló könyv megjelenni, amelynek czíme „Magyar Gazda Kincsesháza“ lesz. Mihelyt ezen könyv megjelenik, lapunkban ismertetni fogjuk, árát is kiteszszük és akkor tessék a könyvet megrendelni. — **Müller** urnak. Ha Önöknek a maguk képviselőjével valami bajuk van, legezelszerűbb hogyha, mint az ő kerületének választói, ezt képviselőjüknek közvetlenül tudomásukra hozzák. Hanem hogy mitőlünk a hozzánk intézett levelező-lapjukon mit akarnak, valóban nem értjük. Sziveskedjék tehát esetleg bővebben megírni. — **Fürjes József** urnak. A küldött képtalányt — sajnálatunkra — nem használhatjuk, mert az tulságosan komplikált és a megfejtése nehéz volna. Ami a b. leveléhez mellékelve volt cikkekkel illeti, azt köszönettel vettük és legközelebb közzé is fogjuk tenni. — **2516. számú előfizető.** 1. Telke kerítésének tényleg csakis azon egyenes vonalba szabad esnie, amely egyenes vonal a telekkönyvi helyszínrajzban az Ön telke határául megjelölve van. Így tehát, ha Ön az előbb görbén állott kerítés helyére az új kerítést szintén görbén állította, hibát követett el és szomszédja jogosan követelhetette a kerítésnek az egyenes vonalba elhelyezését. 2. Szomszédjának semmi körülmények között sincs joga az Ön telkére bár csak egy téglát is beépíteni és csodáljuk azt, hogy a bizottság, amely hivatva volt megállapítani szomszédja telkének kiterjedését, az Ön kijelentését esetleges tanuinak bizonyosságát és a telekkönyvi helyszínrajzot nem vette figyelembe és teljesen jogtalanul állapította meg a szomszédja építkezésének határát, amely az Ön telkébe esik. Valóban itt mi sem tudunk egyéb tanácsot adni, mint azt, hogy a törvényszéknél indított rendes per utján követelje szomszédja épületének az Ön telkére emelt része eltávolítását. Ha Ön a telekkönyvi helyszínrajzzal és tanukkal képes igazolni, hogy szomszédja tényleg az Ön telkére épített, akkor ne féljen a pertől semmit, mert hogy szomszédja három évvel előbb már egy épületét az Ön telkére tolta át, ez nem bizonyít semmit és a pert meggyőződésünk szerint Önnek meg kell nyernie. 3. A jelzálog-forgalmi intézet kisebb kölcsönöket is közvetít telekkönyvi betáblázás mellett hosszabbidei törlesztésre. — **Szabó János, Buk Ignác** és **Gyarmati András** uraknak helyszüke miatt a jövő számban válaszolunk.

A m. kir. államvasutak gépgyárának vezérügynöksége

BUDAPEST, Váci-körút 32. szám.

ajánlja a magy. kir. államvasutak gépgyárában készült

gőzcséplő készleteit, „Millennium“

legújabb szerkezeti **fűkaszaló-, marokkrakó- és kéveköto aratógépeit**, melyek főelőnyei:

préselt aczélemez-állvány, tégelyaczel-alkatrészek, jó és könnyen hozzáférhető elpusztíthatlan szerkezet,

továbbá: a szab. osztrák-magyar államvasutársaság resincai mezőgazdasági gépgyárában készült

3, 3 1/2 és 4 lóerejű cséplő-készleteit.

Sack-rendszerű, aczelöltésű ekével ellátott **ekéit**, járgányos cséplőkészleteit, szecsavágót és egyéb mezőgazdasági eszközöket.

Figyelmeztetés!

Ezennel közhírré tesszük, hogy az összes ügynökeinktől, legyenek azok akár helyi ügynökök, akár utazó ügynökök, az eddig bírt meghatalmazásokat f. évi január hó 31-ével megvontuk és azokat ezennel hatálytalanoknak nyilvánítjuk. Nevünkben és megbízásunkból tehát csak is azok járhatnak el, a kik 1900. február hó 1-e után kelt és általunk aláírt megbízással bírnak és csupán oly jogkörrel, a melyre ezen írásbeli megbízás kiterjed. Nehogy a közönség tévútra vezettessék és nehogy nevünkkel visszaélések történhessenek, felkérjük mindazokat, kik velünk üzleti összeköttetésbe lépni óhajtanak, hogy mindenkitől, a ki nevünkben eljár, írásbeli meghatalmazásának felmutatását kérjük s abba betekintést tenni sziveskedjenek.

A Magy. Kir. Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége.

A budapesti marhavásártéri vásár-pénztár részvénytársaság:

szarvasmarha, borjú, juh, kecske, bárány és sertések

bizományi eladásával

foglalkozik.

A bizományba küldött állatokat — kiséző nélkül lehet feladni. A tulajdonosnak az eladásnál nem szükséges jelen lenni. A feladott állatokra a feladási-évny ellenében megfelelő

előleget nyújt

hatóságilag megállapított kamatláb mellett.

Vasuti küldemények czimzendők:

Vásárpénztár, Budapest, Ferencváros.

Levél-, sürgöny, telefonczim: „Vásárpénztár—Budapest.“

Kurcz Lipót és Társa

photocinkografiai műintézete

BUDAPEST, VIII., Szentkirály-utca 13.

Készít:

mindennemű nyomtatványhoz szükségelt

Clichéket

Chemigrafia, chromotypia, photo-, (auto)-typia, fametszet stb utján.

Térképek, tervezetek, alaprajzok

photolithografailag legszebben és legolcsóbban sokszorosíthatnak.

Vidéki megrendelések pontosan és futányosan eszközöztetnek.

A világ legelső és legnagyobb kaszagyára, mely minden kiállításon kitüntetve lett, mely a múlt évi londoni kiállításon is **nagy aranyérmét és diszoklevelet nyert:**

A „Sohr Szent-Antal“ kaszagyár!

melynek egyedüli és kizárólagos szétküldője

Sohr József

SZILL, (Somogy megye).

100 koronát fizet annak, a ki egy más gyárból egy „Sohr Szent Antal“ ezüstaczel-kaszát tud előmutatni.

200 koronát fizet annak, a ki ezen kaszákból 100 db közül 5 rosszat tud előmutatni.

A ki teljesen megbízható jó kaszát akar magának beszerezni, az addig kaszát **senkitől ne vásároljon és ne rendeljen**, míg fenti hírneves cégtől egy képes árjegyzéket nem kér, melyet az bárkinek ingyen és bérmentve küld. — A „Szent-Antal“-kaszagyár minden kaszáért minden tekintetben jótállást vállal és a meg nem felelőt (tapasztalatból tudjuk, hogy 1000 közt sincs egy rossz) díjmentesen egy új kaszáért kicserél, 5 drb rendelésnél a postaköltséget a kaszagyár fizeti, 10 darabnál a postaköltséget is fizeti és egy kaszát ráadásul ingyen küld. — Gyűjtőknek kedvezmény! — Sok ezer hála- és köszönő-levél, ép úgy utánrendelés áll az érdeklődőknek rendelkezésére.

Mindenki kérjen árjegyzéket egy levelező-lapon!

1898. évi forgalom: 26,239 bál.

Felhívjuk
a t. cz. gazdaközönség
figyelmét
a budapesti
gyapju-aukeziókra

melyek az év folyamán több sorozatban, nevezetesen július és szeptember hónapokban tartatnak meg.

Az aukeziókra felküldött és „Gyapjuárverési vállalat Budapest, Dunaparti teherpályaudvar“ címzett gyapjuküldemények a M. A. V. összes vonalain tetemes díjkedvezményben, valamint ingyen raktározásban részesülnek.

Bejelentéseket elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál:

HELLER M. s Társa
 Budapest, V., Erzsébet-tér 13. sz.

A Ganz és Társa

vasöntő és gépgyár részvénytársulat
 Budapest

t. c. részvényesei 1900. március 15-én, csütörtökön, délután 4 órakor Budapest, II. kerület, Ganz-utca, a gyár helyiségében tartandó

harminczegyedik
rendes közgyűlésre
 tisztelettel meghívtnak.

Napirend:

1. Az 1899. évi mérleg előterjesztése, az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentései, a tiszta nyereség felosztása iránti határozathozatal s a felmentvény megadása. — 2. Az igazgatóság jelentése és indítványa Mechwart András vezérigazgató 40 éves szolgálati jubileumának az alkalmából. — 3. Két igazgatósági tag választása. — 4. A felügyelő-bizottság választása. — 5. Netáni indítványok az alapszabályok értelmében.

Az alapszabályok 14., 15. és 36. §-ai értelmében a közgyűlésen csak azon részvényesek birnak szavazati joggal, kiknek részvényei a társaság könyvében legalább három hónapnál a közgyűlés előtt nevékre irattak át és a kik részvényeiket legalább három nappal a közgyűlés előtt a társulati pénztárnál letéteményezték. — Egyébiránt részvények helyett budapesti nyilvános hitelintézetek letét-jegyeit is lehet letenni, ha ezekből kiviláglik, hogy a letéteményezett részvények a társulat részvénykönyvébe a letéteményező nevére vannak beírva. — A közgyűlésen minden alapszabályszerűen letéteményezett egy-egy részvény egy-egy szavazatra ad jogot, ha azok száma nem több tiznél. De ezen számon felül csak minden öt-öt részvény után esik egy-egy szavazat. A szavazás jogát meghatalmazott által is lehet gyakorolni, meghatalmazott azonban a törvényes képviselőket kivéve, csak szavazatképes részvényes lehet. Az évi mérleg, a felügyelő-bizottság jelentésével együtt, folyó évi március 7-től kezdve a gyári igazgatóság irodájában a t. c. részvényesek rendelkezésére bocsátatik.

Az igazgatóság.

8946 II—2—a. sz.

Gabonaeladási hirdetmény.

A bábolnai, mezőhegyesi ménesbirtok, a gödöllői koronauradalom és a kolozstordai ménesgazdaság 1899. évi terméséből mintegy

13900 métermázsza buza,
 4300 métermázsza rozs,
 2100 métermázsza árpa,
 800 métermázsza zab eladására

1900. évi márczius hó 12-én délelőtt 12 órakor

a földmivvelésügyi ministerium tanácsstermében zárt írásbeli ajánlatok útján nyilvános ajánlati tárgyalás fog tartatni.

Az eladásra kerülő termények az említett birtokok magtáraiban, a minták, valamint a részletes eladási feltételek pedig ugy a vezetésem alatt álló ministeriumban a gazdasági főigazgató urnál, mint az említett birtokokon bármikor megtekinthetők.

Az ajánlatok a részletes eladási feltételekben felsorolt tételkre külön-külön teendők. Budapest, 1900. évi február hó 19-én.

M. kir. földmivvelésügyi minister.

Magyar kölcsönös állatbiztosítás mint szövetkezet

Budapest, VII., Ferencz-körut 30. szám.

BIZTOSÍTÁSOKAT ELFOGAD:
LOVAK ÉS SZARVASMARHÁK elhullása következtében beállott káresek megtérítésére.

Kártérítési igénye fennáll:
 ha közönséges és járványos betegségekben, vagy baleset folytán pusztul el az állat, — továbbá ha a szövetkezet kényszer-
 vágást kénytelen elrendelni.

A díjak rendkívül mérsékeltek.

Az intézet élén állanak: Báró Sztojanovits György földbirtokos, elnök, báró Ambrózy Gyula földbirtokos, gróf Bethlen Balázs cs. és kir. kamarás, országgy. képviselő, földbirtokos, dr. Bély László országgy. képviselő, földbirtokos, Chernel György cs. és kir. kamarás, országgy. képviselő, földbirtokos, báró Jósika Gábor cs. és kir. kamarás, országgy. képviselő, földbirtokos, gróf Korniss Károly főrendiházi tag, földbirtokos, báró Nyáry Béla cs. és kir. kamarás, földbirtokos, gróf Ráday Gedeon földbirtokos, dr. Simay Aladár a „Magyar agrár és járadékbank r.-t.” gazdasági tanácsosa, dr. Tetélti Ármin ügyvéd, Tahy István cs. és kir. kamarás, a pesti gazdasági egyesület alelnöke, földbirtokos, Zalesky Jenő földbirtokos, dr. Pajor Ignác földbirtokos, intézeti vezérigazgató, igazgatósági tagok.

Felvilágosítással szívesen szolgál az igazgatóság és a vidéki ügynökségek.

Készpénz kölcsön

földbirtokokra és házakra

a valódi becsérték háromnegyed részéig
 20—60 évi törlesztésre. Birtokos fölmondhat
 bármikor, pénzintézet ellenben nem.

Lebonyolítás 14 nap alatt.

Konvertálás bélyeg- és illetékmentes.

Semmi előleges költség.

Beküldendő csakis telekkönyvi kivonat és kataszteri
 birtokiv-másolat.

Ingtalan- és Jelzálog-Forgalmi-Intézet,
 Budapesten, VI., Váci-körut 39.

A hatóságok és a legtekintélyesebb földbirtokosok által is aján-
 lott intézetünk tíz évi fennállása óta 50.000.000 franyi kölcsönt
 szavatolt meg.

15762. sz. II.-2.-a.

Tenyészállat árverés.

A bábolnai m. kir. állami ménesbirtok
 tisztavérű simmentháli tehenészetéből szár-
 mazó

21 darab fiatal bika és
21 darab előhasi üsző
kerül eladásra a

f. év márczius hó 26-án d. u. 1 órakor

megtartandó nyilvános árverésen.

Előzetes bejelentésre kocsik küldetnek
 az ácsi vagy nagy-igmándi vasutállomá-
 sokra.

Posta, távirtda: Pusztá-Bábolna.

Az árverési feltételek, a földművelésügyi
 ministeriumban, a gazdasági főigazgató ur-
 nál, vagy a ménesbirtok igazgatóságánál
 megtudhatók.

Budapest, 1900. február hó 16.

527

M. kir. földművelésügyi miniszter.

Magyar élelmiszerszállító

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Budapest, VII., Kerepesi-ut 20.

Sertésbizományi üzlet

Sürgönczim: Consum, Budapest. Telefon 25—02.

Sovány és hizott sertések vételét és eladását
 legelőnyösebb feltételek mellett közvetíti. El-
 vállalja **Kőbányai szállásain** a sovány
 sertések kihízalását és gondozását.

Közelebbi értesítéseket a társaság igazgatósága ad.

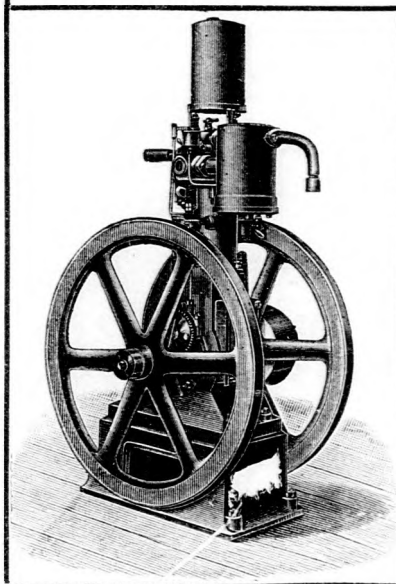
Ganz és Társa

vasöntöde és gépgyár részv.-társaság

B U D A P E S T E N.

Petroleum és benzinmotoraink,

Msz. 17.

petroleum és benzin
 lokomobiljaink

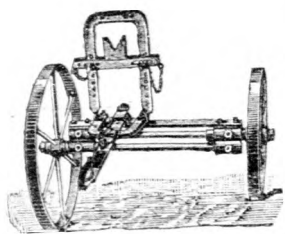
(Bánki és Csonka szab.
 rendszere.)

**adómentes és-
 ványolajjal
 a legolcsóbb
 hajtóerő.**

**Hatósági engedély
 nélkül
 bárhol felállítható.**

**nem tűzveszélyes,
 egyszerű, tartós
 szerkezetű,
 gépszere nincs
 szükség.**

Árjegyzéket kívá-
 natra küldünk.

Az 1899. évi szegedi mezőgazdasági kiállításon „új és figyelemre méltó” jelzővel kitüntetve.

Szab. kéttengelyű „Bóni” eketaliga.

!! Legujabb szerkezet!!

Tartós, szilárd, nem kopik, nem dől, domboldalon nem farol, az ekét egyenletesen vezeti, kenése folytonos és gazdaságos, kevés vonóerőt igényel.

Pillanat alatt állítható!

Megrendelhető:

Nyirbátorban: Mandel Eduárd és társainál.

Budapest: a szab. osztr. magyar államvasúttársulat magyar bányái, hutái és uradalmi vezérigazgatóságánál (VI. Terezkörút 24 a.), a Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél (V. Alkotmány-u. 31.) Bächer és Melichár cégénél (VI. Nagymező-u. 68.) Kann és Heller uraknál (V. Váci-körút 62.)

➔ Más rendszerű vas-eketaligákat átalakításra elvállalunk. ➔

Világhírű erfurti magvak

Budapestben kaphatók

Radwaner és Rónai

magkereskedésében, V. Nádor-u. 8.

J. C. SCHMIDT erfurti magtermelő nemet cs. udvari szállító

magyarországi főraktánában.

Ugyanott gazdasági vetőmagvak, fűmagvak stb. a legkitünőbb minőségben jutányosan beszerezhetők.

— Tessék árjegyzéket kérni. —

ALFA SEPARATOR (RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG)

ezelőtt **PFANHAUSER & Co.**

ALFA-SEPARATOROK (LEFÖLŐZŐ-GÉPEK)

MINDENMŰ TEJGAZDASÁGI ESZKÖZÖK.

Tejgazdasági telepek teljes felszerelése.

* **BUDAPEST** *

VII. ERZSÉBET-KÖRÚT 45.

(ROYAL SZÁLLODA)

Gabonáinkat Vetőmagvak

értékesítsük a

legelőnyösebb beszerzése és értékesítése

Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél, Budapest, V. ker., Alkotmány-utcza 31. szám.

➔ **Szuperfoszfátot,** ➔

kénsavas-kálit, kénsavas-ammont, kovasavas-kálit (dohánytrágyázásra)

kénport, (legfinomabb = 78° a Chancel oidium ellen)

r é z g á l i c z o t 98-99%

legelőnyösebben szállít a

„HUNGÁRIA“

műtrágya, kénsav és vegyi-ipar részvénytársaság

BUDAPEST, V., FÜRDŐ-UTCZA 8.

„Patria” irodalmi és nyomdai részvénytársaság, Budapest, (Közteiek.)